

สื่อบันเทิง : อำนาจแห่งความไร้สาระ

ปิยวัฒน์ ชำนาญกิจ¹

สื่อบันเทิง : อำนาจแห่งความไร้สาระ
 ผู้แต่ง : กาญจนา แก้วเทพ และคณะ
 ปีที่พิมพ์ : 2545
 สำนักพิมพ์ : All About Print
 จำนวนหน้า : 495 หน้า

สื่อบันเทิง มักถูกมองว่าไร้สาระ และไม่ได้รับความสนใจในแวดวงวิชาการ หนังสือเล่มนี้เกิดจากการพยายามตรวจสอบว่า สื่อบันเทิงไร้สาระจริงหรือไม่ เนื้อหาแบ่งเป็นสองส่วน ส่วนแรกเป็นแนวคิดหลักในการเฟื่องฟู ส่วนที่สอง เป็นบรรดารายการไร้สาระแต่ละประเภท และการค้นหาคำตอบ บางทีที่เรามองไม่เห็นคุณค่าสาระ และอำนาจของสื่อบันเทิงอาจไม่ใช่เนื้อในอันว่างเปล่าของสิ่งที่ดู หากแต่เป็นเพราะสายตาอันว่างเปล่าของ คนที่มองหนังสือเล่มนี้เสวนอการ คิดใหม่ มองใหม่ ต่อสิ่งที่เจตนาในชีวิตประจำวัน

สื่อบันเทิง : อำนาจแห่งความไร้สาระ เป็นหนังสือที่สะท้อนและวิเคราะห์เนื้อหาจากสื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลความเป็นจริงว่าเนื้อหามีสาระหรือไร้สาระกันแน่ ชี้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของสื่อโทรทัศน์ของไทย คิดในแง่ของผู้ผลิตเป้าหมายที่ต้องการจะให้ผู้รับสื่อทราบและประโยชน์จากสื่อที่ผู้ชมจะได้รับมากหรือน้อยเพียงใด ยกเนื้อจากการทำวิจัยใน

¹ นักศึกษาหลักสูตรไทยศึกษาระดับปริญญาตรี สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

แขนงต่างๆ มารวบรวมไว้ จำพวกสื่อละคร สื่อข่าว สื่อรายการบันเทิง แสดงให้เห็นถึงความจริงที่ปรากฏในสื่อของประเทศไทยเพื่อให้รู้เท่าทันโลกในปัจจุบัน

เนื้อหาและลำดับในการเสนอเนื้อหาในหนังสือมีด้วยกันทั้งสิ้น 6 เรื่อง ได้แก่ เพลงพินิจและครุ่นคิดความบันเทิงในสื่อ ละครจักรๆ วงศ์ๆ ต้นตำหรับบันเทิงไทยได้ฐานคิด บุญฤทธิ์-ดี-งาม ละครโทรทัศน์เรื่องของตบๆ จูบๆ และผัวๆ เมียในสื่อหน้าเนา จับเข้าคู่กัน ในรายการจับเข้าคู่กัน วัดไอศวิกรมโฆฬ์พินิจไทยจริงหรือไม่ที่เข่าว่าปัญญาอ่อน มิวสิควีดีโอ เต็มใจที่จะเจ็บไม่เคยเข็ดในรัก เนื้อหาเรื่องการเสนอเป็นสิ่งที่กำลังโด่งดังในสังคมไทยและเป็นการถกเถียงในสังคมเป็นอย่างมาก เป็นการสะท้อนความคิดต่างๆ อีกด้านหนึ่งมาให้ได้พิจารณา

เรื่องแรก “เพลงพินิจและครุ่นคิดตามความบันเทิงในสื่อ” เรื่องนี้เขียนโดยกาญจนา แก้วเทพ เป็นการยกเนื้อเรื่องในด้านของความสำเร็จที่ถูกมองข้ามไปของสื่อเป็นการเปรียบเทียบให้เห็นว่าสื่อบันเทิงเป็นเรื่องที่ไร้สาระหรือไม่โดยยกตัวอย่างแนวคิดเรื่องคู่ตรงกันเข้ามาเปรียบเทียบให้เห็นชัดเจนขึ้นและพูดถึงการเปลี่ยนไปของสังคมไทยการใช้เวลาวางตั้งแต่อดีตจนถึงการใช้ชีวิตของคนในสังคมปัจจุบัน การวิเคราะห์ความบันเทิงด้วยแนวคิดของสำนักคิดต่าง การตั้งคำถามที่ว่าทำไมเราถึงรู้สึกรื่นเริงบันเทิงใจและยกตัวอย่างให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้นจากสื่อบันเทิงและรายการประเภทต่างๆ

ต่อมาเป็นเรื่อง “ละครจักรๆ วงศ์ๆ : ต้นตำหรับบันเทิงไทยได้ฐานคิด บุญฤทธิ์-ดี-งาม” เขียนโดยเอียรชัย ทินวิมาร หัวหน้าสาขาวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต เป็นการพูดถึงกระบวนการวิธีคิดต่างๆ ในละครจักรๆ วงศ์ๆ ที่อยู่คู่กับวงการโทรทัศน์มายาวนานจนปัจจุบันถือว่าละครแนวนี้เขยและไม่ค่อยได้รับความนิยมสักเท่าไรเปรียบเสมือนอยู่ในสถานะนอกสายตาของผู้ชม เนื้อหาเรื่องยังได้กล่าวถึงความอยู่คงทนที่ผ่านกาลเวลามาเนิ่นนาน และความบันเทิงที่ได้รับจากละคร ละครจักรๆ วงศ์ๆ การศึกษาใช้กรอบแนวคิดในฐานเรื่องของบุญ-ฤทธิ์-ดี-งาม ที่แฝงตัวอยู่ในเนื้อเรื่องของละครไม่ว่าจะเป็นเนื้อหาด้านประวัติศาสตร์หรือข้อคิดข้อสอนใจต่างๆ มากมายที่ทุกคนมองข้ามสื่อบันเทิงประเภทนี้เพียงเพราะเก่าหรือล้าหลัง

เรื่องของ “ตบๆ จูบๆ และ ผัวๆ เมียๆ ในสื่อหน้าเนา” เขียนโดยสมสุข ทินวิมาร อาจารย์ประจำคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประเด็นที่เสนอศึกษาเนื้อเรื่องของละครหน้าเนาในสื่อโทรทัศน์ที่มีอิทธิพลอย่างมากในปัจจุบันและเป็นละครที่ยาวนานคู่กับโทรทัศน์ทุกรุ่นทุกสมัย เนื้อหาเรื่องที่สะท้อนสังคมหรือแสดงภาพของโลก

ความเป็นจริงในแง่มุมหนึ่งให้เห็นอย่างเด่นชัด โดยผู้เขียนได้อธิบายถึงโครงเรื่องในละครน้ำเน่า และกลุ่มผู้ชมที่ยังคงนิยมการดูละครจำพวกนี้อีกด้วย

“จับเข้าคุยกันในรายการจับเข้าคุยกัน” เขียนโดยกำจร หลุยยะพงศ์ อาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นการวิเคราะห์บทสนทนาในรายการ โดยใช้มิติขององค์ประกอบการสื่อสารของผู้พูดและผู้ฟังและการทำรายการไม่ว่าจะเป็น การถ่ายภาพโดยใช้มุมกล้อง การถามตอบของผู้ร่วมรายการ เนื้อหาสาระหรือประเด็นในการถกเถียง และการศึกษารูปแบบของรายการ อำนาจของสื่อที่มีต่อสังคมในประเทศ เป็นรูปแบบการเขียนที่ถอดมาจากรายการจริงๆ โดยทำให้การอ่านสนุกยิ่งขึ้น

“วัดไอศวิกรมโชว์พันธุ์ไทยจริงไหมที่เขาว่าปัญญาอ่อน” เขียนโดยอภิญา ตันทวีวงศ์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักบรรณคดีพิเศษและสร้างกระแสสังคม (สสส.) ได้เสนอประเด็นเกมโชว์ ซึ่งคู่อยู่กับสื่อมานานแล้วเช่นกัน โดยสนใจว่าเกมโชว์ของไทยปัญญาอ่อนจริงหรือไม่ ไม่ค่อยกระตุ้นความรู้เท่าไร โดยรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับเกมโชว์ในแง่มุมต่างๆ ไว้มากมาย ซึ่งจากการศึกษาเกมโชว์มีเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ในหลายด้านด้วยกันและผู้ชมทั่วไปในสังคม ยังคงชื่นชอบในรายการประเภทเกมโชว์ และได้ศึกษาปมเสน่ห์ในเกมโชว์ที่สามารถมัดใจผู้ชมได้ถึงปัจจุบัน

“มิวสิควิดีโอ เต็มใจที่จะเจ็บ ไม่เซ็ดในรัก” เขียนโดยอรมรัตน์ ทิพย์เลิศ อาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ได้เสนอประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับอุตสาหกรรมเพลงและมิวสิควิดีโอ โดยเป็นการตั้งคำถามถึงเพลงว่าไม่มีสาระอีกประเภทหนึ่งของสื่อในปัจจุบัน ซึ่งเนื้อหาของผู้เขียนได้รวบรวมถึงเนื้อหาสำคัญที่ประกอบด้วยสาระชีวิต สาระสังคม สาระทางการเมือง ซึ่งชี้ให้เห็นว่าเพลงหรือมิวสิควิดีโอที่ไม่มีสาระเช่นกัน และยังคงพูดถึงวิวัฒนาการของผู้ฟังอีกด้วย ผู้เขียนได้รวบรวมผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลงานเพลง เพื่อให้เข้าใจงานเพลงมากขึ้น การที่สร้างมิวสิควิดีโอขึ้นมาส่งผลให้อุตสาหกรรมเพลงมีผลตอบแทนที่ดียิ่งขึ้น

ผลงาน “สื่อบันเทิง : อำนาจแห่งความไร้สาระ” เป็นงานเขียนที่ตอบคำถามของคนในสังคมได้ดีอีกเล่มหนึ่ง เป็นการสะท้อนประเด็นที่ว่าสื่อไม่ได้ไร้สาระเสมอไป ทุกอย่างก็ล้วนอยู่ที่เราจะใช้ประโยชน์และอยู่ที่เราจะรับเอาสิ่งที่ดีหรือสิ่งที่ไม่ดีของสื่อไปใช้ในทางปฏิบัติเท่านั้นเอง และให้ค้นพบตัวตนที่แท้จริงของสื่อ หนังสือเล่มนี้ได้รวบรวมผลการศึกษาสื่อบันเทิงทุกชนิดที่มีอยู่ในสังคมปัจจุบันเพื่อสะท้อนประเด็นปัญหา และสร้างความเข้าใจ

เกี่ยวกับบทบาทของสื่อบันเทิงที่มีต่อผู้คนในสังคม ซึ่งเป็นการเปิดโลกทัศน์ของผู้อ่านให้มีความรู้เท่าทันสื่อและสามารถเลือกใช้ให้ถูกทางให้เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตให้มากที่สุด เพราะในปัจจุบันนี้ถือได้ว่า “สื่อ” เป็นกระบอกเสียงที่มีพลังและอิทธิพลที่สำคัญที่สุดต่อสังคมมนุษย์ในโลกของการสื่อสารไร้พรมแดนในปัจจุบัน